

П. П. Надутик, З. В. Севастьянова

Кодима

КОДИМА – місто Одеської області, райцентр. Знаходиться на р. [Кодима](#) (притока *Південного Бугу*), за 242 км від обл. центру. Пл. 9,15 км². Насел. 9634 особи (2001, складає 83,5 % до 1989): українців – 91 %, росіян – 4,7 %, молдаван – 2,7 %. Залізнична станція. На тер. міста виявлено поселення пізньої бронзи, черняхів. культури. За однією з версій, назва походить від половец. слова «кодима» (схід; стосувалося річки, що тече на схід), за ін. – від прізвиська козака, який тут проживав. К. засн. 1754, тривалий час належала князю Любомирському. У 18 ст. тут проходив торг. шлях із Поділля у Крим. ханство. Після 2-го поділу Польщі відійшла до складу Рос. імперії. У 19 – на поч. 20 ст. – містечко Балт. пов. Поділ. губ. Розвитку К. сприяло прокладення залізниці Одеса–Балта. Наприкінці 19 ст. діяли церква, костел, 2 євр. молитов. будинки, школа, працювали паровий млин, низка вітряних млинів, щотижня збиралися базари. Під час воєн. дій 1918–20 влада неодноразово змінювалася. 1919 точилися бої Армії УНР з більшовиками та денікінцями. Жит. потерпали від голодомору 1932–33, зазнали сталін. репресій. 1924–30 – у складі Крутян. р-ну Молдав. АРСР, 1930–40 – райцентр Молдав. АРСР, від 1940 з перервою (1962–65 – у межах Балт. р-ну) – Одес. обл. Від 1938 – смт. Від 22 липня 1941 до 22 березня 1944 К. була окупована румун. військами, входила до губернаторства Трансністрія. Від 1979 – місто. 1897 мешкало бл. 2,5 тис., 1936 – 5,2 тис., 1959 – 6,9 тис., 1979 – 10,9 тис., 1998 – 11,7 тис. осіб. Ни-ні працюють друкарня, консерв. завод, спиртзавод, ліс. госп-во. У К. – 2 заг.-осв. школи, 2 дитсадки, ПТУ; Будинок школяра, школа мистецтв, рай. Будинок культури, [Кодимський історико-краєзнавчий музей](#), 2 б-ки; центр. лікарня, рай. СЕС; ДЮСШ; готель; відділ. 7-ми банків. Виходить г. [«Вісті Кодимщини»](#). При рай. Будинку культури функціонують нар. вокал. колектив «Джерела», інструм. гурт «Консонанс-ретро» та рай. літ. об'єднання ім. П. Надутика, при школі мистецтв – нар. хореогр. колектив «Юність». Діють реліг. громади УПЦ МП, євангел. християн-баптистів, адвентистів сьомого дня, християн віри євангельської. Пам'ятки архітектури: Хрестовоздвижен. церква (1780), Преображен. костел (1850), садиба кін. 19 ст. (нині істор.-краєзнавчий музей). Встановлено меморіал воїнам, які загинули під час 2-ї світової війни. Серед видат. уродженців – фахівець у галузі електроенергетехніки та автоматики *О. Яндульський*, фахівець у галузі автоматиз. і обчислюв. систем, засл. діяч н. РФ *С. Підвальний*; поетеса *Н. Палашевська*; художник театру *Н. Соболев*; актор *В. Сливка*, засл. арт. РФ *С. Комаров* і *Є. Редько*; польс. військ. льотчик *С. Скальський*, Герой

Радянського Союзу [О. Бичковський](#). Почес. громадянин міста – письменник, громад. діяч *Б. Сушинський*.

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Борова Н. С. Нариси з історії Кодими: 250 років (1754–2004). О., 2004;
2. Голодомор: говорять свідки трагедії. Кодима, 2007;
3. Ефимов П. Живые и мертвые. Большая трагедия маленького местечка: Истор.-докум. очерк про Кодыму во время фашист. оккупации. Т., 2008.

Бібліографічний опис:

Кодима / П. П. Надутик, З. В. Севастьянова // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2013. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-7509>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).